

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๕

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ จึงขอยุบพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อพรรคประชาธิปัตย์ว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแจ้งการยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์แล้วพบว่า พรรคยังไม่ได้จัดส่งรายงานการประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรคและคณะกรรมการประสานงานไตร่ตรองที่มีมติยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ ข้อ ๑๑๒ (๑) และ (๒) และเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ พรรคประชาธิปัตย์ได้จัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคคราวที่มีมติยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์และแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า คณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคแล้วในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๔

LIRT

และคณะกรรมการประชามนตรีได้พ้นจากตำแหน่งไปทั้งคณะตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๒ (๓) จึงไม่มีคณะกรรมการประชามนตรีในระหว่างการประชุมขุบเลิกพรรคครั้งถัดไป

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคครั้งถัดไปไทยได้ขุบเลิกพรรคโดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคครั้งถัดไปไทยแล้ว จึงเป็นเหตุให้ขุบพรรคครั้งถัดไปไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งขุบพรรคครั้งถัดไปไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคครั้งถัดไปไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

พรรคครั้งถัดไปไทยโดยที่ร้อยตรี วิทวัส ต.แสงจันทร์ หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรคครั้งถัดไปไทยเป็นพรรคการเมืองตามทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมาพรรคครั้งถัดไปไทยได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองขุบเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคครั้งถัดไปไทย ข้อ ๑๑๒ เนื่องจากที่ประชุมใหญ่พรรคครั้งถัดไปไทยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ขุบเลิกพรรค และที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ขุบเลิกพรรคไปก่อนแล้ว แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการประชามนตรีของพรรค เพราะในขณะดำเนินการขุบพรรคไม่มีคณะกรรมการประชามนตรี ซึ่งการดำเนินการขุบเลิกพรรคเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากต้องการหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมายประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้เพราะขาดกำลังสนับสนุนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งขุบพรรคครั้งถัดไปไทยตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งขุบพรรคครั้งถัดไปไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๑๑๒ กำหนดว่า “การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้อย่างได้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “ข้อบังคับพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้... (๑๔) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง” ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ได้กำหนดเรื่องการยุบพรรคไว้ในข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๑๒ ซึ่งกำหนดว่า การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้อย่างได้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

(๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรครักษ์ถิ่นไทยมีหนังสือแจ้งขอยุบพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยมีรายงานการประชุมประกอบการพิจารณาว่า พรรครักษ์ถิ่นไทยได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ แล้ว กล่าวคือ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ (๑) และจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรค ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ (๓) แม้จะไม่มีการประชุมของคณะกรรมการประชามติเกี่ยวกับการยุบพรรครักษ์ถิ่นไทย ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ (๒) เพราะไม่มีคณะกรรมการประชามติในระหว่างดำเนินการยุบพรรค แต่เนื่องจากที่ประชุมใหญ่อันประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคเป็นผู้เลือกตั้งคณะกรรมการประชามติ ซึ่งเมื่อที่ประชุมใหญ่วิสามัญและคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรครักษ์ถิ่นไทยแล้ว จึงถือเป็นเจตนารมณ์ของคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคในการยุบเลิกพรรครักษ์ถิ่นไทย ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้โต้แย้งหรือคัดค้านการขอยุบเลิกพรรครักษ์ถิ่นไทยแต่อย่างใด และพรรครักษ์ถิ่นไทยโดยหัวหน้าพรรคยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักษ์ถิ่นไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีเหตุผลว่า การขอยุบเลิกพรรคเป็นเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคต้องการหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมายประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้ เพราะขาดกำลังสนับสนุนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรค การดำเนินการเพื่อเลิกพรรคการเมืองของพรรครักษ์ถิ่นไทย จึงเป็นกรณีที่คณะบุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองแสดงเจตนารมณ์ที่จะไม่ดำเนินกิจการในทางการเมืองในนามของพรรคการเมืองนั้นแล้ว จึงมีเหตุให้ยุบพรรครักษ์ถิ่นไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้ยุบพรรครักษ์ถิ่นไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๓ คน คือ นายผัน จันทรปาน นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายนพดล เสงเจริญ นายปรีชา เฉลิมวิเศษ นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะส่ง
ยุบพรรคกรัษณ์ไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ คน คือ นายอภัย จันทนจุลกะ วินิจฉัยให้ยกคำร้อง
ของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคกรัษณ์ไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค
ข้อ ๑๑๒ (๒) ที่กำหนดให้การยุบเลิกพรรคจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
ประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคกรัษณ์ไทย

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนพต เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบุญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ